

№10 2019

ПОЧАТКОВА ШКОЛА

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Вітаємо з Днем працівників освіти!

Веселкові чомусики.

*Наталія Корж, вчитель початкових класів
ОЗ "Медведівська ЗОШ І–ІІІ ст. ім. М. Залізняка"
Чигиринської районної ради Черкаської обл.*

Богдан ЖУЛКОВСЬКИЙ,
кандидат мистецтвознавства, спеціаліст вищої категорії,
методист Володимир-Волинського педагогічного коледжу імені А.Ю.Кримського,
перший заступник голови Регіональної ради молодих учених
при управлінні освіти, науки та молоді
Волинської обласної державної адміністрації

Крізь минуле — в майбуття

УДК 37.09:908(477.82)"1939-2019"

Володимир-Волинський здавна славиться своїми самобутніми освітніми традиціями. Упродовж тисячолітньої історії в місті діяло чимало шкіл, гімназій, дошкільних закладів, позашкільних інституцій, училищ, колегіумів, технікумів, коледжів, філіалів академії та університетів. Після приєднання Волині до СРСР у вересні 1939 року постала проблема підвищення рівня освіченості місцевого населення (у 30-х роках він був жахливим — 70% жителів були неписьменними). Для її вирішення було засновано сотні початкових (як правило, чотирирічних) і десятки середніх (семирічних або десятирічних) шкіл. Одразу назріло питання забезпечення цих освітніх установ дипломованими педагогічними кадрами. Для підготовки кваліфікованих учителів початкових класів, у жовтні 1939 року було відкрито Володимир-Волинську педагогічну школу [2, с. 8]. Їй судилося зіграти важливу роль у розвитку освіти Волинської області останніх восьмидесяти років і стати культурним форпостом з виховання майбутньої еліти.

Перший набір слухачів денної форми спеціальності "Початкова освіта", у кількості 150 осіб, відбувся 1939 року. Наступного року в педагогічній школі відкрили заочне відділення, на яке вступило 300 майбутніх учителів початкових класів. Воно існувало у закладі до середини 50-х.

На навчання приймали випускників середніх та неповних середніх шкіл, хоча іноді, як виняток, могли зарахувати абітурієнтів зі свідоцтвами початкових освітніх установ. Крім Володимир-Волинської педагогічної школи, підготовку вчителів початкових класів здійснювали новозасновані Луцька та Любешівська педагогічні школи, а згодом і Луцький учительський інститут. Курсову перепідготовку педагогічних працівників Волинської області реалізовував Луцький інститут удосконалення кваліфікації вчителів. Його науково-педагогічні працівники з 10 червня до 10 липня 1940 року

провели у Володимир-Волинському курси фахової майстерності для вчителів початкових класів шкіл міста й району [2, с. 8; 3].

Навчальні програми для підготовки майбутніх педагогів затверджувались у Москві, відповідно до завдань розвитку освіти СРСР, і частково коригувалися в Києві. Постановою ЦК ВКП(б) від 25 липня 1930 року в межах СРСР введено обов'язкове початкове навчання для дітей віком від 8 до 15 років. У 1939 році видано інструкцію про порядок реорганізації шкіл у західних областях України. Згідно з вимогами нормативних документів було суттєво переосмислено зміст освіти, мету і завдання окремих предметів, модернізовано засоби й технології навчання. Типові програми, рекомендовані для середніх шкіл УРСР, фактично дублювали еталони, розроблені Академією педагогічних наук СРСР. Відповідно до навчального плану початкової школи на 1939 рік, крім чотирьох основних класів, відкрито підготовчий. У ньому викладалися такі предмети як українська мова, арифметика, співи, малювання та фізична культура. В основних класах до цього додалися каліграфія, російська мова, історія, природознавство, географія. З 1952 року введено іноземну мову, з 1957 — працю та практичні заняття, а з кінця 60-х років — години позакласного читання [1, с. 64–67].

Упродовж 1941–1944 років, унаслідок військових дій на теренах Волині, підготовку вчителів початкових класів було тимчасово припинено. У 1944 році Володимир-Волинській педагогічній школі надали статус училища. 1945-го з його стін вийшло близько двадцяти дипломованих учителів. Того ж року заклад перевели з єпископського замку, неподалік Успенського собору, до приміщення колишньої чоловічої гімназії імені Володимира Мономаха (державної польської гімназії імені Миколая Коперника). На базі училища відкрили початкову школу (де проходили педагогічну практику майбутні вчителі) та гуртожиток. 1949 року, в зв'язку з реорганізацією закладу, в ньому почали готувати вчителів фізичного виховання. До 1960 року для окремих обдарованих студентів-початківців діяли педагогічні курси.

Упродовж 1945–1953 років педагогічне училище випустило майже дві тисячі вчителів початкових класів [2, с. 8–10, 11, 37].

Друге відродження спеціальності "Початкова освіта" відбулося у 1960–1961 навчальному році. Відтоді кількість планового набору майбутніх педагогів початкових шкіл, залежно від потреб ринку праці, становила від 60 до 150 осіб.

У 70–80-х роках до основної спеціальності "Вчитель початкових класів" було введено додаткові кваліфікації "Старший піонервожатий", "Вихователь групи продовженого дня", "Організатор роботи з дитячими об'єднаннями", "Керівник гуртка образотворчого мистецтва". У 1976-му в училищі створено відділення початкового навчання, яке очолювали Валентина Сидорко, Лідія Матвієнко та Галина Вашук. Значна роль у розвитку спеціальності належить педагогам Івану Губару, Юрію Гудзенку, Михайлу Лопійчуку, Олексію Яворському, Валентині Романко, Миколі Сенчишаку, Миколі Фурману [2, с. 37–38]. У 60–80-х роках викладачі спеціальності брали участь у Всесоюзних та Республіканських з'їздах з питань взаємодії педагогічної теорії та освітянської практики.

1971 року училищу присвоєно ім'я Агатангела Кримського, мовознавця і сходознавця, першого вченого секретаря Української академії наук, уродженця Володимир-Волинського.

У 1988 році перед центральним входом встановлено погруддя знаного вченого. З 1992-го кращі студенти отримують стипендію на честь свого земляка, а з 2006-го діє оновлений музей його імені. У 1989 році на території закладу завершено будівництво дев'ятиповерхового студентського гуртожитку. У жовтні 2005 року училище отримало статус коледжу. Упродовж 1960–2007 років у закладі ліцензовано нові спеціальності, а саме: "Дошкільна освіта", "Середня освіта (Образотворче мистецтво)", "Середня освіта (Трудове навчання та технології)", а також "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (Діловодство)". У ці ж роки був зміцнений кадровий склад і втричі збільшено кількість викладачів та студентів [2, с. 15–18, 21–22].

Наприкінці серпня 2001 року директором коледжу став Микола Савельєв, кандидат педагогічних наук, викладач-методист, котрий раніше обіймав посаду заступника директора з виховної роботи місцевої школи. Стараннями молодого керівника за короткий термін було модернізовано навчально-виховний процес і суттєво оновлено матеріально-

технічну базу. Введено дві нові спеціальності та низку додаткових кваліфікацій, а також укладено двосторонні угоди з багатьма стейкхолдерами, зокрема навчальними закладами. Гарантом освітньої програми початкової освіти є кандидат педагогічних наук, викладач-методист, заступник директора з навчальної роботи Олександр Юринєць, колишній студент коледжу. Перед цим він обіймав посади заступника директора з навчально-виховної роботи Оваднівського професійно-технічного училища № 21, директора центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді районної державної адміністрації. У 2010 році успішно захистив дисертацію на тему "Формування педагогічної відповідальності у студентів педколеджу" [5], яка значною мірою присвячена підготовці професіоналів за спеціальністю "Початкова освіта".

Гуманітарним відділенням, до якого належить спеціальність "Початкова освіта", з вересня 2013 року завідує Олександр Бігун, аспірант четвертого року навчання педагогічного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Він готує до захисту дисертацію з проблеми тьюторської технології навчання, на прикладі педагогічних коледжів Великої Британії. З 1991 року головою циклової комісії шкільної педагогіки, психології та окремих методик, що випускає професіоналів за фахом "Початкова освіта", є викладач-методист Тетяна Листопад. Помітний внесок у розвиток спеціальності здійснили заступники директора з навчально-виробничої практики та виховної роботи Олена Пелєх і Лариса Мечнік. Значні здобутки у підготовці майбутніх учителів початкових класів належать провідним викладачам Лідії Катинській, Богдану Шахраюку, Галині Шостак, Олексію Кумецькому, Олені Цибульській, Аллі Черниченець, Ганні Матвейчук, Світлані Лупенко-Ковтун, Тамарі Карпук, Світлані Сурмик, Тетяні Стегній, Оксані Шишко, Марії Троцюк.

З-поміж науковців, котрі забезпечують освітній процес на спеціальності "Початкова освіта" – кандидат педагогічних наук, доцент Андрій Гаврилюк, кандидат педагогічних наук Ольга Гнепа, кандидат історичних наук, доцент Микола Нагірний та кандидат мистецтвознавства Богдан Жулковський.

Серед почесних носіїв високих мистецьких та спортивних звань – народний майстер, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, викладач-методист Оксана Білик та майстер спорту, старший викладач Віталій Левков. Близько десяти викладачів коледжу навчаються в аспірантурі і працюють над дисертаціями з педагогічної та гуманітарної проблематики. Щороку педагогічні

працівники закладу підвищують професійний рівень, використовуючи не лише можливості формальної післядипломної освіти (підвищення кваліфікації на базі ЗВО), а й неформальної та інформальної (online курси на освітніх платформах EdEra, Coursera та Prometheus). На базі коледжу успішно відбулися педагогічні експерименти Intel® "Навчання для майбутнього" та Microsoft "Партнерство у навчанні", які проводило Міністерство освіти і науки України.

Викладачі та студенти спеціальності неодноразово брали участь у солідних Міжнародних, Всеукраїнських та Регіональних науково-теоретичних і науково-практичних конференціях, симпозіумах, семінарах з педагогічної, мистецької та гуманітарної проблематики у Любліні, Києві, Харкові, Полтаві, Кременчуці, Бердянську, Ялті, Одесі, Львові, Бродях, Рівному, Нововолинську, Луцьку, Москві, Санкт-Петербурзі. Чимало педагогів свої статті друкували в престижних українських і закордонних фахових часописах, збірниках матеріалів наукових заходів різних рівнів, методичних виданнях для вчителів. Серед пріоритетних наукових тем, які успішно розробляють викладачі спеціальності – інноваційні методики у навчанні, проблеми корекційної педагогіки, педагогічне краєзнавство Волині, освіта, наука та мистецтво України і світу.

Студенти спеціальності, схильні до дослідницької праці, беруть участь у діяльності п'яти секцій студентського наукового товариства, а саме: педагогіки та психології, суспільних дисциплін, української мови та літератури, іноземної мови, культурології та мистецтвознавства.

Випускники активно працюють над курсовими роботами з педагогічної, психологічної та методичної проблематики. Захисти дослідницьких праць відбуваються публічно, за участю адміністрації, педагогічних працівників та студентів. Кращі роботи рекомендуються до друку у наукових часописах педагогічних коледжів та університетів.

З 2016 року адміністрація закладу та викладачі спеціальності "Початкова освіта" активно долучилися до громадського обговорення Закону України "Про освіту", Концепції "Нова українська школа", Державного стандарту початкової освіти, Професійного стандарту "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", Концепції розвитку педагогічної освіти, внесли корективи до проекту Закону України "Про повну загальну середню освіту".

За роки діяльності коледжу відбулося понад шістдесят випусків учителів початкових класів. Це

6400 педагогів-початківців, з яких 800 отримали дипломи з відзнакою. Більшість із них працює за основною або додатковою кваліфікацією у школах, позашкільних інституціях, закладах вищої освіти, наукових установах Волині, України, інших країн [2, с. 19]. Випускники спеціальності продовжують навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені П.Г.Тичини, Хмельницькому національному університеті, Рівненському державному гуманітарному університеті, Кременецькій обласній гуманітарно-педагогічній академії імені Т.Г.Шевченка, Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки, Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди.

Серед випускників спеціальності "Початкова освіта" – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри методики навчання фізики та астрономії Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова Володимир Сиротюк, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Віктор Давидюк, кандидат педагогічних наук, доцент, перший проректор Переяслав-Хмельницького державного університету імені Г.С.Сковороди Валерій Хомич, кандидат педагогічних наук, доцент, директор Луцького педагогічного коледжу Петро Бойчук, доктор історичних наук, Почесний Консул Республіки Молдова у Вінниці, доцент Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Михайло Куницький, кандидат філологічних наук, доцент кафедри телебачення та радіомовлення Інституту журналістики Київського національного університету імені Т.Г.Шевченка Майя Нагорняк, доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Олександр Семенов, кандидат психологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та господарської роботи Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки Василь Подляшник, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки, психології і окремих методик Луцького педагогічного коледжу Сергій Марчук [2, с. 66–67].

Нині за спеціальністю "Початкова освіта" навчається понад 350 студентів, що становить 36% від загальної кількості вихованців закладу. Майже 85% здобуває освітні послуги за державним (регіональним) замовленням. 44% з них отримує академічну стипендію, а деякі – соціальну. Студенти спеціальності мають найвищі показники в коледжі за резуль-

татами зовнішнього незалежного оцінювання з української мови, історії України. Вони – неодноразові переможці Міжнародних, Всеукраїнських та Регіональних предметних олімпіад, наукових конференцій, творчих конкурсів та спортивних змагань [2, с. 42]. Серед кращих студентів останніх років: Анна Попик, Орися Юринець, Дмитро Вашук, Оксана Цвинкилевич, Анастасія Шпак, Ірина Музичук, Ірина Приступа, Василь Солтис, Ольга Орлова, Катерина Старченко. Деяким із них призначено іменні стипендії А. Ю. Кримського та Володимир-Волинської міської ради [3].

Вихованці спеціальності "Початкова освіта", крім основної кваліфікації, здобувають одну з чотирьох додаткових. До них належать: "Вчитель іноземної (англійської або німецької) мови у початкових класах", "Педагог-організатор", "Керівник дитячого художнього (хорового) колективу" та "Керівник дитячого хореографічного колективу" [2, с. 38]. Підготовку студентів з додаткового фаху забезпечують предметні комісії іноземних мов, шкільної педагогіки, психології та окремих методик, музичного мистецтва та окремих методик.

Переважає більшість студентів спеціальності навчаються інституційно, за денною формою. Деякі вихованці випускних курсів отримують освітні послуги дистанційно, що являє собою проміжну форму між індивідуальним та дуальним навчанням. В освітньому процесі використовуються традиційні українські та зарубіжні методики, а також інноваційні педагогічні технології, зокрема елементи популярної нині в світі STEM-освіти. Студенти послуговуються методичними працями класиків педагогічної науки Яна Амоса Коменського, Йоганна Генріха Песталотці, Шалви Амонашвілі, Костянтина Ушинського, Антона Макаренка, Василя Сухомлинського, Івана Зязюна, Олександрів Савченко.

У коледжі реалізується компетентісний підхід до навчання та виховання майбутніх учителів початкових класів. Викладачі закладу чітко усвідомлюють результати навчання конкретного заняття, теми, усього курсу, які полягають у певному рівні сформованості предметних та ключових компетентностей. Серед найуживаніших в освітньому процесі інноваційних педагогічних технологій – інтерактивні, проблемно-евристичні та інтегративні. Із впровадженням Державного стандарту початкової освіти відбулися зміни в навчальних планах стосовно інтеграції фахових методик відповідно до змістових ліній та освітніх галузей Нової української школи. Так, чотири мистецькі навчальні дисципліни, а саме "Образотворче мистецтво з методикою навчання", "Музичне виховання з методикою навчання", "Основи сценічних та екранних мистецтв з методи-

кою навчання" та "Основи ритміки і хореографії з методикою навчання", кілька років поспіль становлять цілісний блок.

Міжпредметна інтеграція сприяє уникненню дублювання одного й того ж матеріалу в споріднених дисциплінах, а це, в свою чергу, зменшує перенавантаження студентів [4, с. 4]. Значна частина аудиторій для проведення занять з психолого-педагогічних дисциплін і фахових методик обладнані відповідно до вимог Нової української школи. У більшості з них встановлені інтерактивні панелі та мультимедійні проектори.

На аудиторних заняттях з навчальних дисциплін професійної підготовки вихованці ознайомлюються з освітянською нормативною базою, опрацьовують професійну літературу (підручники, навчальні посібники й періодику), вчать скласти різні види планів (календарно-тематичні, поурочні, виховної роботи й професійного саморозвитку вчителя). Під керівництвом досвідчених методистів студенти з'ясовують мету й завдання освітнього процесу, добирають технології, засоби та форми навчання, здійснюють поточне й підсумкове оцінювання учнів (на основі цього проводять педагогічну діагностику і стежать за динамікою їхнього розвитку). Майбутні педагоги застосовують особистісно орієнтований підхід до навчання та виховання, модель дитиноцентризму (з урахуванням індивідуальних якостей), стежать за духовним та творчим розвитком учнів, створюють умови для забезпечення їхнього психологічного та фізіологічного комфорту.

Студенти чітко розуміють, що найважливіша мета початкової школи – гармонійний розвиток особистості кожної дитини, її обдаровань та здібностей, формування ключових компетенцій (знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей). А це можливо реалізувати лише за умов партнерства учнів і вчителя, батьків і вчителя, автономізації школи й педагога, готовності вчителя та адміністрації закладу до інноваційної діяльності, розробки нових стандартів освіти, в яких були б закладені необхідні результати навчання та забезпечення учнів якісними підручниками, а вчителів – методичною літературою. Освітній процес мають контролювати як "внутрішні", так і "зовнішні" стейкхолдери, а справжні реформи відбуватися не лише "зверху" (Міністерство освіти і науки України), а й "знизу" (дирекція, вчителі, батьки) [4, с. 2].

Важливе завдання вчителя, на думку педагогів і студентів, – допомагати учням долати бар'єри між дошкільною та шкільною ланками, а також між

початковою та базовою середньою школою. Проблематика наступності різних освітніх рівнів, згідно з Національною рамкою кваліфікацій, знайшла відображення у наскрізних освітніх програмах з педагогічної практики. Коледж готує не лише спеціалістів з початкової освіти, а й вихователів дитячих садочків та керівників гуртків, учителів трудового навчання та образотворчого мистецтва середньої школи. Спеціальності взаємодіють, що дає позитивний результат для реалізації принципу наступності між дошкільною та початковою освітою.

На відміну від педагогічних університетів та академій, в яких першорядну увагу приділяють науково-теоретичній складовій, навчально-виховний процес у коледжі зосереджено на практичних формах діяльності. Студенти спеціальності "Початкова освіта" проходять кілька видів навчальної та виробничої практики [2, с. 74–75]. Це навчальна практика з основ природознавства та краєзнавства, позакласна та позашкільна виховна робота, пробні уроки й заняття з основної та додаткової кваліфікації, підготовка до роботи у дитячих оздоровчих таборах та літня педагогічна практика, практика "Перші дні дитини в школі", підготовка до переддипломної практики і безперервна переддипломна практика. Вихованці закладу навчають дітей толерантності, комунікації, засуджують будь-які форми дискримінації (расизм, лукізм, ейджизм тощо). Окремі з них також розвивають практичні уміння й навички в інклюзивній освіті та андрагогії.

Істотно важливу роль у коледжі відіграє виховна, мистецька та спортивна робота. Студенти спеціальності – активні учасники мистецьких гуртків та спортивних секцій. У закладі діє English Speaking Club, який організував голова предметної комісії іноземних мов Сергій Кирпа спільно з волонтерами Корпусу Миру США. Серед виховних заходів неабиякою популярністю користуються психолого-педагогічні тренінги, педагогічні КВК, спортивно-розважальні шоу, літературно-музичні композиції, зустрічі з відомими людьми.

Жулковський Богдан. Кризі минуле – в майбуття. Спеціальність 013 "Початкова освіта" – найдавніша і найпопулярніша у Володимир-Волинському педагогічному коледжі імені А.Ю.Кримського. Серед її почесних випускників – доктори та кандидати наук, професори та доценти, громадські та культурні діячі, політики та державні службовці. У публікації проаналізовано славетну восьмидесятирічну минувшину, динамічне сьогодення й перспективи розвитку спеціальності на найближчі роки. Згадано найвідоміших адміністраторів, викладачів та випускників. Окреслено співпрацю із закладами вищої освіти – університетами, інститутами та академіями.

Ключові слова: спеціальність "Початкова освіта", педагогічний коледж, педагогічна діяльність, освітній процес, традиції та інновації.

Щороку, як правило, в останній четвер жовтня, проходить День коледжу, в рамках якого відбуваються різноманітні інтелектуальні, спортивні й творчі конкурси. Заклад прикрашається студентськими роботами з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. Завершує урочистості Gala Concert "Alma Mater тисяч педагогів", на якому демонструють свої художні таланти вихованці та викладачі. Серед них – ансамбль народної пісні "Розмай", мішаний вокальний квартет "Родослав", дівочий вокальний ансамбль "Водограй", духовий оркестр, студентський хор, ансамблі баяністів, бандуристів, народний інструментальний колектив, Jazz Band, хореографічний ансамбль "Юність" [2; 3].

З-поміж головних завдань спеціальності "Початкова освіта" на найближчі два роки – ліцензування освітнього ступеня "молодший бакалавр", осмислення мети педагогічної інтернатури та дуальної форми здобуття педагогічної освіти, розробка навчальних планів для гуманітарно-педагогічного ліцею, поглиблення двосторонньої співпраці з університетами, інститутами, академіями, коледжами України та Польщі, залучення викладачів закладу до сертифікації педагогічних працівників початкових шкіл, зміцнення наукового потенціалу.

Список використаних джерел

1. Бондар Л. Розвиток змісту початкової освіти (40–80-ті роки ХХ століття) / Людмила Бондар // Рідна школа. – 2013. – № 6. – С. 64–68.
2. Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А. Ю. Кримського : 75 років. Історія. Сьогодення. Перспективи / [наук. ред. М. Г. Савельєв]. – Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2014. – 78, [42] с. : фото кольорові.
3. Жулковський Б. Володимир-Волинський педагогічний коледж імені А. Ю. Кримського: минувшина, сучасність, майбуття (до 80-літнього ювілею закладу) / Богдан Жулковський // Рідна школа. – 2019. – № 10. – [0,7 др. арк.].
4. Цимбалару А. Всеукраїнський експеримент як невід'ємний складник прогресивних змін в системі початкової освіти / Анжеліка Цимбалару // Початкова школа : Науково-методичний журнал. – 2017. – № 6. – С. 1–4.
5. Юриньць О. О. Формування педагогічної відповідальності у студентів педколеджу: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Олександр Олександрович Юриньць; Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2010. – 20 с.

«ПОЧАТКОВА ШКОЛА»

щомісячний науково-методичний журнал

№ 10 (604) ЖОВТЕНЬ 2019

Засновники –
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ВИДАВНИЦТВО «ПОЧАТКОВА ШКОЛА»

Видавець –
ВИДАВНИЦТВО «ПОЧАТКОВА ШКОЛА»

Видається з липня 1969 року
Київ

Головний редактор

Алла ЛУК'ЯНЕЦЬ, кандидат педагогічних наук,
заслужений працівник народної освіти України

Редакційна колегія:

Іван БЕХ, Надія БІБІК, Микола ВАШУЛЕНКО,
Галина ДРЕВАЛЬ, Валентина ЗАТОРЖИНСЬКА,
Людмила КОВАЛЬ, Ярослава КОДЛЮК,
Юлія КОЛЕСНИКОВА (завідувач відділу),
Тетяна КОХНО, Людмила ЛІЩИНСЬКА,
Людмила ЛОПУШАНСЬКА (відповідальний секретар),
Алевтина ЛОТОЦЬКА,
Світлана МАРТИНЕНКО, Віра МЕЛЕШКО,
Олександр МИТНИК, Антоніна МОВЧУН,
Ізольтя НІЗЕЛЬСЬКА, Оксана ОНОПРІЄНКО,
Наталія ПАРХОМЕНКО, Тамара ПИРОЖЕНКО,
Катерина ПОНОМАРЬОВА, Катерина ПРИЩЕПА,
Тетяна ПУШКАРЬОВА, Олександра САВЧЕНКО,
Світлана СТРИЛЕЦЬ, Світлана ТАРНАВСЬКА,
Володимир ТИМЕНКО, Людмила ХОРУЖА,
Тетяна ЯРЕМЧУК (завідувач відділу).

Зареєстровано Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України серія КВ, №6506 від 09.09.2002 року.
Підписано до друку 24.09.2019. Формат 84х108/16.
Папір газетний. Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 6,72.
Умовн. фарбовидб. 6,72. Обл.-вид. арк. 9,75.
Зам. 0104910.

Адреса редакції: 04213, Київ,
вул. Прирічна, 25-А, к. 12,
тел./факс (044) 501-03-87
www.pochatkova-shkola.net
e-mail: pochatkovasc.ua@gmail.com

Видруковано у видавництві «Преса України».
03148, Київ, вул. Героїв Космосу, 6
Свідоцтво № 35481684
http://www.pressa.kiev.ua/
Якість друку повністю відповідає наданому видавцем
видавничому оригіналу.

ЗМІСТ

Вігкриваючи номер

Кавуненко О. Сіячі розумного, доброго, вічного 1

*Спеціальності "Початкова освіта" Володимир-
Волинського педколеджу ім. А.Ю.Кримського – 80*

Жулковський Б. Крізь минуле – в майбуття 2

Педагогічні технології

Кішук Н. Особливості навчання молодших школярів
побудови математичних моделей 8

Методика навчання

Єгупова В. Урок української мови у 2 класі
за педагогічною технологією "Росток" 15

Чабайовська М. Тематично-календарне планування
уроків письма у 1 класі 17

Панчак О. Задачі на кратне порівняння та на спосіб
зведення до одиниці. Дії над величинами (3 клас) 20

Трофіленко В. Інтегрований урок з природознавства
та образотворчого мистецтва у 1 класі 24

Корж С. Товари і послуги. Що можна купити за гроші 25

Морозова О. Ранкова зустріч "Осінь" 26

Луговська І. Формування в учнів початкових класів
підприємницької компетентності на уроках курсу
"Я досліджую світ" у 1 класі 27

Шнайдер А. Застосування ігрових форм роботи
на уроках хореографії для розвитку емоційної сфери учнів 30

Бурова Н. Інтелектуальний феєрверк 32

Для шкіл національних меншин

Петрук О. Навчання української грамоти у 2 класі
шкіл з навчанням мовами національних меншин 36

Творчий проект

Сторожук Л. Люби, знай, охороняй! 39

Авторська програма

Череушенко Т. Вершини доброти 42

Розкажи про свій клас 44, 50

Освіта вчителя

Мельник О. Алгоритм підготовки та проведення уроку
на засадах компетентнісного підходу 45

Сакалюк О. Розвивальні ігри та вправи
у навчально-виховному процесі 48

Творча лабораторія вчителя

Павленко Л., Тимченко Н. Відкривати себе і світ 51

Зворотний зв'язок 55

Слово художній самогійальності

Шишова О. Посвята в першокласники 56

Малярова І., Шимончук О. Про те, чого не сталося 59

Нам пишуть

Якимець Л. Спогади про літо 63

Передрук будь-якого матеріалу українською або іншими мовами
без письмової згоди редакції заборонено.